

Del besedila iz knjige (str. 21–24):

»Je to čudež?« zasoplo vpraša. »Kako ste umirili besede? Nikjer nobenega vrtinca!«

Lara ima zelo težko obliko skotopičnega sindroma.

»Ne, ni čudež,« se zasmije gospa. »Težava je v tem, da vse barve ne prihajajo v tvoje možgane hkrati, kar ti opaziš tako, da se črke vrtinčijo. Barvna folija pa omogoči, da tvoji možgani vse barve zaznavajo hkrati, zato črke ostanejo na svojem mestu.«

»Juhul!« zavriska Lara. »Zdaj bom lahko ostala v razredu! In odigrala Sneguljčico!«

»Lara, branje s folijo bo zdaj lažje, dlje časa boš lahko brala, lažje se boš zbrala, branje ne bo več tako naporno, po delu z besedilom boš manj utrujena.«

Nina pogleda babico: »Svetovala bi vam, da razmislite tudi o očalih z barvnimi filtri Irlen. V tem primeru mora Lara nujno prej še k optometristu in potem k diagnostičarki skotopičnega sindroma po metodi Irlen, ki jo bo testirala za očala z barvnimi filtri Irlen. S temi očali bi moralo biti še marsikaj, ne le branje, mnogo lažje.«

Babica se odhrka. »Veste, kaj? Ko sva z Laro reševali vaš vprašalnik, sem ugotovila, da imam tudi jaz precej tipičnih znakov. In moja družina tudi.«

»Precej mogoče,« odgovori gospa Nina.

»Vedno zaspim, ko berem. A ne, Larica? Moj starejši vnuk je grozno občutljiv za svetlobo, moj sin pa zelo slabo preceni razdalje. Da bi ga videli, kako parkira! Obup!«

Nina pokima. »Sindrom je dostikrat deden, ja. Dobro bi bilo, da bi oba prišla na pregled. Če ima oseba skotopični sindrom, lahko očala z barvnimi filtri resnično izjemno pomagajo.«

Značilno le za sindrom Helen Irlen: barvne folije Irlen omogočajo, da se črke umirijo, da lahko posamezniki berejo dlje, se lažje zberejo, da branje ni več (tako) naporno, da so pri delu z besedilom manj utrujeni; očala z barvnimi filtri Irlen; pregled pri optometristu; dednost; oseba po branju zaspi ali postane zelo utrujena; občutljivost za svetlobo; slaba ocena razdalj.

Sklep

Z opisanimi primeri smo želeli opozoriti na neskladje v razumevanju disleksije in skotopičnega sindroma oz. sindroma Helen Irlen, ki pa sta lahko pogosto zelo povezana, saj naj bi imelo, kot pravi Helen Irlen (Irlen, 2005, 50), kar 65 % oseb z disleksijo tudi skotopični sindrom. Pomembno je, da pedagoški delavci pravilno prepoznajo eno in drugo težavo in ustrezno reagirajo, torej najprej nudijo pomoč na področju skotopičnega sindroma in potem na področju disleksije (le-ta bo za osebe, ki imajo poleg disleksije še skotopični sindrom, šele potem lahko učinkovita), pri čemer se ne sme pozabiti tudi na ustrezno diagnostiko vida.

Viri

Čelešnik Kozamernik, N. (2018). Ali imajo lahko tudi slabovidni sindrom Irlen? *Rikoss*, 17 (4), 20–29.

Čelešnik Kozamernik, N. (2019). Kaj narediti, ko kljub motivaciji ni in ni napredka? V S. Križnar (ur.), *Motivacija v osnovni šoli - ključ do uspeha* (354–358). Center IRIS.

Čelešnik Kozamernik, N. (2020). Ko branje utruja in je glava težka. *Družina, priloga Naša družina*, 30, 8–9.

Čelešnik Kozamernik, N. (2020). Pomen varne navezanosti v odnosu do skotopičnega sindroma/sindroma Helen Irlen. V M. Orel, M. J. Brala in J. Miletić (ur.), *10. mednarodna konferenca EDUvision 2020: Izzivi in nove priložnosti poučevanja na daljavo* (483–491). EDUvision, Stanislav Jurjevič s.p.

Irlen, H. (2005). *Reading by the colors: Overcoming dyslexia and other reading disabilities through the Irlen method*. Penguin.

Irlen, H. (2010). *The Irlen revolution: a guide to changing your perception and your life*. Square One Publishers, Inc..

Irlen, H. (2017). *Sports concussions and getting back in the game of life*. Helen Irlen.

Kelava, P. (2018). Skotopični oz. sindrom Irlen in učenje odraslih. V N. Ličen (ur.), *Sodobne paradigme raziskovanja izobraževanja in učenja odraslih: eseji v počastitev jubileja Ane Krajnc* (281–305). Znanstvena založba Filozofske fakultete.

Kermauner, A. (2021). *V vrtincu črk*. (ilustrirala M. Lubi). Založba Morfem.

Košćak, T. (2011). *Glinčki*. (ilustrirala I. Režen). Buča, Kulturno umetniško društvo za razvijanje kreativnosti.

Pavček, S. (2021). *Miška ima roza očala*. (ilustrirala K. Krhin). Založba MIŠ.